

บันทึก

เรื่อง การใช้กฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ๑๑๓๑๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๕ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาช่วยพิจารณาปัญหาเรื่องวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคลต่างด้าวที่ยื่นเรื่องรวมเพื่อขอแปลงสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ และคำนึงดำเนินการมาจนกระทั่งได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ ว่าจะมีทางดำเนินการต่อไปได้อย่างไรบ้าง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาปัญหานี้แล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

(๑) ขอให้ระลึกว่าพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ ซึ่งได้ตราขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติสัญชาติ พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ และกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐

กรณีที่ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณานั้น เกี่ยวกับคนต่างด้าวผู้ที่ได้ยื่นเรื่องรวมขอแปลงชาติไว้แล้วตามกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ และตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนั้น และในข้อบังคับสำหรับการจัดการตามกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ร.ศ.๑๓๐ ซึ่งได้ออกตามความในกฎหมายฉบับนั้น เมื่อกฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวไม่ใช่บังคับต่อไปแล้ว บุคคลดังกล่าวนี้จะต้องยื่นเรื่องรวมขอแปลงสัญชาติตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ อีกหรือไม่ เพราะพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ ได้กำหนดเงื่อนไขในการแปลงสัญชาติและวางบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นเรื่องรวมขอแปลงสัญชาติแตกต่างออกไปในบางประการ

(๒) วิธีดำเนินการแปลงชาติตามกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ มีย่อๆดังนี้ คือ คนต่างด้าวต้องทำเรื่องรวมยื่นต่อเสนาบดี (รัฐมนตรี) ว่าการต่างประเทศ (มาตรา ๕) การอนุญาตต้องได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต (มาตรา ๘) ผู้ร้องขอต้องถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยานุสัย (มาตรา ๙) ต่อไปเป็นหน้าที่ของเสนาบดี (รัฐมนตรี) ว่าการต่างประเทศที่จะออกประกาศว่าผู้ร้องขอได้แปลงชาติเป็นคนไทยแล้ว (มาตรา ๙) ประกาศนั้นต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๑๑)

ก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ ซึ่งยกเลิกกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ นั้น ปรากฏว่ามีคนต่างด้าวบางคนได้ยื่นเรื่องรวมขอแปลงชาติตามพิธีการดังกล่าวข้างต้นจนถึงขั้นได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยานุสัยแล้ว ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าคนต่างด้าว

เหล่านั้นได้ทำการแปลงสัญชาติเป็นคนไทยตามกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ แล้ว ดังนั้นพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๔๙๕ ฉบับใหม่ จึงไม่ใช่บังคับแก่บุคคลเหล่านั้น

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าบรรดาเงื่อนไขต่าง ๆ อันจำเป็นสำหรับการได้รับว่าเป็นคนไทยนั้นได้ปฏิบัติครบถ้วนแล้ว การออกประกาศและพิมพ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษาไม่ใช่เงื่อนไขสำหรับการแปลงชาติของคนต่างด้าว แต่เป็นเพียงวิธีการโฆษณาเพื่อให้ประชาชนได้ทราบว่า การแปลงชาติได้กระทำแล้วตามมาตรา ๘ และมาตรา ๙ แห่งกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ บทบัญญัติในมาตรา ๙ ก็รับรองชัดอยู่แล้วว่าการประกาศนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นที่ทราบทั่วกันว่า การแปลงชาติได้กระทำแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เป็นประโยชน์ที่จะกล่าวว่ามาตรา ๑๑ ไม่ขัดกับความเห็นที่ได้กล่าวมาแล้ว มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “ตั้งแต่วันที่ได้พิมพ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ผู้ที่ได้แปลงชาตินั้นย่อมมีอำนาจอันชอบธรรมกรรมสิทธิ์ทั้งหลาย และต้องอยู่ในกิจทั้งหลายอันจำจะต้องกระทำตามอย่างคนที่มีสังกัดอยู่ในบังคับฝ่ายไทย” เมื่อการแปลงชาติได้กระทำเสร็จแล้ว การประกาศก็เป็นแต่เพียง “เพื่อให้ทราบทั่วกัน” ตามที่บัญญัติไว้ในข้อ ๗ แห่งข้อบังคับเท่านั้น เป็นธรรมดาอยู่เองว่า ตราบใดที่ยังมิได้ประกาศให้ประชาชนทราบ ผู้ที่ได้แปลงชาตินั้นก็ยังหาอำนาจอันชอบธรรมกรรมสิทธิ์ทั้งหลายและต้องอยู่ในกิจทั้งหลายอันจำจะต้องกระทำตามอย่างคนที่มีสังกัดอยู่ในบังคับฝ่ายไทยไม่บทบัญญัติที่กล่าวนั้นได้วางไว้เพื่อมิให้เป็นการเสื่อมเสียสิทธิของบรรดาบุคคลที่จะทำการผูกนิติสัมพันธ์หรือการอื่นใดโดยสุจริตกับผู้ที่ได้แปลงชาติแล้ว แต่หาได้ทำให้ข้อเท็จจริงที่ว่า คนต่างด้าวนั้นได้แปลงสัญชาติโดยถูกต้องแล้วเปลี่ยนแปลงไปไม่ อาจจะกล่าวให้ยิ่งไปกว่านี้ก็ได้ว่า ถึงแม้ว่าจะมิได้ประกาศเสียเลย คนต่างด้าวนั้นก็เป็นคนไทยแล้ว

กล่าวโดยสรุปก็คือ เฉพาะคนต่างด้าวที่ได้ยื่นเรื่องราวร้องขอแปลงชาติก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๔๙๕ แต่ในเวลานั้นยังมิได้รับอนุญาตให้แปลงชาติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ.๑๓๐ ดังได้ชี้แจงข้างต้น (คือยังมิได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตและยังมิได้ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยานุสัย) เท่านั้นที่จะต้องยื่นเรื่องราวขอแปลงสัญชาติใหม่ภายใต้บังคับเงื่อนไขที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๔๙๕

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๔๙๙